

VALSTYBINĖ SAUGOMŲ TERITORIJŲ TARNYBA PRIE APLINKOS MINISTERIJOS

BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIŲ TERITORIJŲ ATRANKOS KRITERIJUS ATITINKANČIOS VIETOVĖS „ŽALIOJI GIRIA“ (LTPAN0006) DALIES APSAUGOS ĮVERTINIMO ATASKAITA

2021 m. gruodžio d.
Vilnius

1. Bendra Vietovės ar jos dalies apžvalga ir teisinis statusas.

Buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus atitinkanti vietovė „Žalioji giria“ (toliau – Vietovė) yra šiaurinėje Lietuvos dalyje, Panevėžio apskrities, Biržų, Kupiškio, Panevėžio ir Pasvalio rajonų savivaldybių teritorijose. Dalį Vietovės apima Žaliosios girios biosferos poligonas, Žaliosios valstybinis botaninis-zoologinis draustinis ir Pyvesos valstybinis hidrografinis draustinis. Į nacionalines saugomas teritorijas nepatenkanti Vietovės dalis (toliau – Vietovės dalis) susideda iš daugelio fragmentų ir užima 19 666,82 ha plotą. Vietovės dalis patenka į 1 lentelėje nurodytus Lietuvos administracinio suskirstymo vienetus.

1 lentelė. Vietovės dalies išsidėstymas Lietuvos administracinio suskirstymo vienetuose

Apskritis	Savivaldybė	Seniūnija	Gyvenama vietovė
Panevėžio	Biržų raj.	Vabalninko	Džiugiškių k., Laužų k., Lebeniškių k., Muimelio k., Muimeliškių k., Natiškių k., Padagų k., Tribuliškių k., Veleniškių k.
		Kupiškio raj.	Bedalių k., Trasykių k.
	Pasvalio raj.	Subačiaus	Budrionių k., Butrimų k.
		Daujėnų	Balčiškių k., Baluškių k., Barklainių k., Dvareliškių vs., Girsūdų k., Mažionių k., Naujasodžio k., Porijų k., Puteikių k., Smiltynės k., Šakarnių k., Vaidagynės vs.
		Pasvalio apylinkių	Geivitonių k., Pašilės k., Užusienio k., Žadeikių k.
	Pumpėnų	Balčiūniškio k., Banionių k., Bartkūnų k., Druciškių k., Dumbliūnėlių k., Janušų k., Kenelių k., Kriklinių mstl., Lipniškio k., Margių k., Melėnų k., Miesteliškių k., Mitkų k., Moliūnų k., Storiškių k., Vizorių k.	
	Panevėžio raj.	Karsakiškio	Aščiagalių k., Aukštuolių k., Barsiukų k., Baruoliškio k., Bernotų k., Beržynės k., Bygailių k., Butėnų k., Čivų vs., Daukniškių k., Daukšėnų

			k., Gailių k., Galiniškio k., Geležių k., Griaužų vs., Grikienuų vs., Grundiškio k., Karsakiškio k., Kaubariškio k., Klickų k., Klimbalės vs., Lamatų vs., Likpetrių k., Linkės vs., Masiuliškių k., Mėdžiūnų k., Mėlynių k., Naujikų k., Pagiegalos k., Paliūniškio k., Pamarliškių k., Pamarnakio k., Patrakų k., Pažambės vs., Pelėdiškio k., Pikčių k., Pinigėlių I k., Pinigėlių II k., Prūselių k., Ratelių k., Rodūnėlės k., Rubežiaus k., Skūpų k., Sodelių k., Startų k., Stumbriškio k., Sukniškio k., Tautvilų k., Teitiškio vs., Tiltagalių k., Trakų k., Užubalių II k., Vareikių I k., Vareikių II k., Velniakių k., Vilkapjūvių k., Virsnio k., Žambo k., Žiaunų k., Žvikų k.
		Miežiškių	Bajoriškių k., Barsiukynės k., Batrakų k., Garšvynų vs., Kaimiško k., Karšinaukos k., Kulbių k., Kuzmiškio k., Liudvinavos k., Mieliškių vs., Nibragalio k., Pagojo k., Pakapės k., Pakarpinės vs., Pakryžių k., Pavašuokių I k., Pavašuokių II k., Plakiškių vs., Purkonių k., Raguvėlės glž. st., Tarušų vs., Tatiškių k., Tekoriškio k., Trakiškio k., Venslaviškių k., Žariškių k.
		Pajstrio	Abukauskinės k., Apidėmės k., Baroniškių k., Dūdorynės k., Gegužinės k., Įstricos k., Jutiškių k., Kareiviškių k., Kerbušių k., Kriaučiuų k., Margių k., Mitabynės k., Mitkų k., Pūkelių k., Pūkių k., Sabonėlių k., Senkeliškio k., Stanionių k.
		Panevėžio	Bobkalnio k., Katininės k., Maksvytiškių k., Paežerio I k., Samanynės k.

Centrinio Vietovės dalies taško geografinės koordinatės (LKS-94 koordinacių sistemoje): x 539643, 6176765.

2. Vietovės dalies biologinės ypatybės, natūralių buveinių ir saugomų rūšių apsaugos ir tvarkymo reikalavimai.

Išskirtinę Vietovės dalies gamtinę vertę sudaro 12 tipų Europos Bendrijos (toliau – EB) svarbos gamtinės buveinės: 3150, *Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis* (23,2 ha); 6270, *Rūšių turtingi smilgynai* (0,33 ha); 6410, *Melvenynai* (0,83 ha); 6510, *Šienaujamos mezofitų pievos* (0,47 ha); 7110, *Aktyvios aukštapelkės* (1,25 ha); 7120, *Degradavusios aukštapelkės* (438,87 ha); 9010, *Vakarų taiga* (314,43 ha); 9020 *Plačialapių ir mišrūs miškai* (18,31 ha); 9050 *Žolių turtingi eglynai* (188,61 ha); 9080, *Pelkėti lapuočių miškai* (308,23 ha); 91D0, *Pelkiniai miškai* (190,05 ha); 91E0, *Aliuviniai miškai* (17,36 ha). Buveinės užima 1 501,94 ha plotą. Šių buveinių apsaugos ir tvarkymo reikalavimai nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 patvirtintų Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų I priedo 11, 17, 18, 19 ir 25 punktuose.

Vietovės dalyje aptinkamos EB svarbos saugomos rūšys, kurios įrašytos į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos II priedą: didysis auksinukas (*Lycaena dispar*) (7,47 ha), lūšis (*Lynx lynx*) (19 666,57 ha) ir Manerheimo grybinukas (*Oxyporus mannerheimii*) (4,38 ha). Šių rūšių buveinių apsaugos

ir tvarkymo reikalavimai nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 patvirtintų Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų I priedo 38, 56 ir 58 punktuose.

3. Vietovės ar jos dalies žemės ir gamtos išteklių nuosavybė ir naudojimas.

Visas Vietovės dalies vandenų buveinių plotas yra privačios nuosavybės teise valdomoje žemėje, jame taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Iš bendro pievų buveinių ploto, specialiosios žemės naudojimo sąlygos taikomos tik 0,42 ha. Pelkių buveinių 250,35 ha yra priskiriami IV grupės ūkiniams miškams valstybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje ir 10,64 ha – IV grupės ūkiniams miškams privačios nuosavybės žemėje. Tik 0,55 ha Vietovės dalies pelkių ploto taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos. Miško buveinių plotai pagal miško grupes pasiskirsto taip: II grupė – 1,71 ha valstybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje, III grupė – 10,44 ha valstybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje ir 0,14 ha privačios nuosavybės žemėje, IV grupė – 1008,15 ha valstybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje ir 248,61 ha privačios nuosavybės žemėje. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos taikomos tik 5,85 ha miško buveinių valstybei nuosavybės teise priklausančioje žemėje ir 4,46 ha privačios nuosavybės žemėje

4. Faktinės ir potencialios grėsmės EB svarbos rūšims ir natūralioms buveinėms.

Antropogeninis vandens režimo pertvarkymas, paviršinių vandenų tarša, žemės ūkio kultūrų auginimo būdų pokyčiai sausumos buveinėse, šienavimo ir ganymo pievose nutraukimas, rūšių sudėties pokyčiai (sukcesija), tarprūšinė konkurencija, pievų buveinių vertimas dirbamais laukais, įvairaus tipo kirtimų vykdymas miškų buveinėse, invazinių rūšių plitimas.

5. Vietovėje ar jos dalyje taikomų teisės aktų, teritorijų planavimo dokumentų, ūkinės veiklos planų ir projektų bei sutarčių nuostatos, kurios sumažina ar pašalina grėsmes.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas, kurio VI skyriaus 3 skirsnio 95 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos miško žemėje, 4 skirsnio 96 straipsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos natūraliose pievose ir ganyklose bei 6–8 skirsnių 98–100 straipsniuose nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos paviršiniuose vandens telkiniuose, jų apsaugos zonose ir apsaugos juostose ir 9 skirsnyje nurodytos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, taikomos pelkėse ir šaltinyuose. Šiuose straipsniuose nurodyti draudimai užtikrina nedidelės dalies Vietovės dalyje aptinkamų EB svarbos natūralių buveinių ir rūšių buveinių apsaugą.

Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymas, kurio 3 straipsnio 1 dalies 3 punktą bei 11 straipsnio 8 dalis reglamentuoja, kad bet kokie projektai dėl planuojamos ūkinės veiklos būtų įvertinti Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo nustatyta tvarka, įvertinant ar numatoma veikla gali daryti reikšmingą poveikį „Natura 2000“ teritorijoje saugomoms gamtinėms vertybėms.

Biržų rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo, patvirtinto Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. balandžio 30 d. sprendimu Nr. T-153 sprendinių detalizavime „6.1. Gamtinio karkaso formavimas“, paminėta, kad Vietovės dalis priklauso regioninę svarbą turinčiam Žaliosios girios vidinio stabilizavimo arealui bei rajoninę ir vietinę svarbą turinčiam Tatulos migracijos koridoriui. Kupiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. TS-220 sprendinių detalizavime „6.4 Gamtinis karkasas“ Vietovės dalis priskiriama gamtinio karkaso vidinio stabilizavimo arealui. Panevėžio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. liepos 3 d. sprendimu Nr. T-154 sprendinių detalizavime „V. 2.1. Kraštovaizdžio apsauga ir naudojimas“ nurodyta, kad

Vietovės dalis patenka į geosistemų vidinio stabilizavimo arealą ir migracijos koridorius. Pasvalio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano pakeitimo, patvirtinto Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2019 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. T1-144 sprendinių detalizavime „3.1. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo, reglamentavimo, naudojimo ir apsaugos principai“, paminėta, kad Vietovės dalis priklauso patenka į geosistemų vidinio stabilizavimo arealą ir migracijos koridorius. Pagal Saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 2 punktą, geosistemų vidinio stabilizavimo arealai ir ašys – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Saugomų teritorijų įstatymo 22 straipsnio 4 dalyje pabrėžiama, kad biologinės įvairovės apsaugai gamtinio karkaso teritorijose gali būti išskiriamas ekologinis tinklas, jungiantis didžiausią bioekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijos koridorius. Išskiriant gamtinį karkasą, atsižvelgiama į būtinybę užtikrinti „Natura 2000“ tinklo ekologinį vientisumą, sukuriant ar išsaugant kraštovaizdžio elementus, kurie būtų svarbūs laukinei faunai ir florai

6. Rekomendacija dėl BAST statuso suteikimo.

Kadangi Vietovė yra nepakankamai apsaugota ir nepasižymi Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo 24¹ straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytomis sąlygomis, siūlome Vietovėje „Žalioji giria“ (kodas LTPAN0006) buveinių apsaugai svarbios teritorijos laikinai nenustatyti. Reikalinga parengti Vietovės gamtotvarkos planą, kuriame būtų numatomi ir pagal kurį atliekami reikiamos apsaugos vietai suteikimo veiksmai. Taip pat rekomenduojama išplėsti Žaliosios girios biosferos poligoną, kuris apimtų visą Vietovės teritoriją, taip užtikrinant tinkamą Vietovės dalies apsaugą.

PRIDEDAMA. Siūlomo tvirtinti BAST ribų žemėlapis (nuoroda parsisiųsti – https://vitcvstt.sharepoint.com/:f/s/VSTTviesaduomenuprieiga/ErkH4e4rQ89JvmRakC0hhlMBF_jHSfyz4fB1WxEj7DxUCA?e=7J66bS)

Direktorius

Albertas Stanislovaitis

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Antakalnio g. 25, LT-10312 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	BUVEINIŲ APSAUGAI SVARBIŲ TERITORIJŲ ATRANKOS KRITERIJUS ATITINKANČIOS VIETOVĖS „ŽALIOJI GIRIA“ (LTPAN0006) DALIES APSAUGOS ĮVERTINIMO ATASKAITA
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-12-28 Nr. B2-99
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0, GEDOC
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	ALBERTAS STANISLOVAITIS, Direktorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-12-28 15:00:04
Parašo formatas	Parašas, pažymėtas laiko žyma
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-12-28 15:00:17
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B
Sertifikato galiojimo laikas	2019-01-09 - 2022-01-08
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	VSTT RAŠTINĖ
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-12-28 15:47:39
Parašo formatas	Trumpalaikis skaitmeninis parašas, kuriame taip pat saugoma sertifikato informacija
Laiko žymoje nurodytas laikas	
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	RCSC IssuingCA
Sertifikato galiojimo laikas	2021-01-07 - 2023-01-07
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	0
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	0
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elektroninė dokumentų valdymo sistema VDVIS, versija v. 3.04.02
El. dokumento įvykius aprašantys metaduomenys	
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	El. dokumentas atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja. Tikrinimo data: 2022-01-14 09:02:39
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-01-14 atspausdino VSTT RAŠTINĖ
Paieškos nuoroda	